

DOI

10.66073/ReFocus-Conf/
0910262

QR-kod
maqolaning DOI
sahifasini
ochadi

SAHIFALAR

1273-1275

TIL

Qoraqalpoq

IQTIBOS UCHUN

Tajibaeva Shaxnoza Anuar qizi,
Tolibayeva Altinay Anisatbay qizi,
Ajiniyazova Aksungul Polatovna,
Begaliyev S.M., Nurmaxova M.M.,
Babanov A.S., Seydakova G.S.,
Tleuniyazova D.M. Balalarda awir bas
miy jaraqati keselliklerinde intensiv
terapiya usullarini natiyjeliligini
bahalaw // «O'zbekiston olimi
ayollarining mamlakat taraqqiyotiga
qo'shayotgan hissasi» mavzusidagi
xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
materiallari (Nukus, 2026-yil 9-10-
oktyabr). – Nukus, 2026. – B. 1273-
1275. – DOI: [https://doi.org/
10.66073/ReFocus-Conf/0910262](https://doi.org/10.66073/ReFocus-Conf/0910262)

BALALARDA AWIR BAS MIY JARAQATI KESELLIKLERINDE INTENSIV TERAPIYA USILLARINI NATIYJELILIGIN BAHALAW

Tajibaeva Shaxnoza Anuar qizi

Tolibayeva Altinay Anisatbay qizi

Ajiniyazova Aksungul Polatovna

*Qaraqalpaqstan medicina instituti balalar xirurgiyasi, travmatologiya,
anesteziologiya ham reanimatologiya kafedrası magistrantları*

Begaliyev S.M

*Ilmiy basshi Qaraqalpaqstan medicina instituti Xirurgik kesellikler ham
transplantologiya kafedrası m.i.k.*

Nurmaxova M.M

Babanov A.S

Seydakova G.S

Tleuniyazova D.M.

*Qaraqalpaqstan medicina instituti balalar xirurgiyasi, travmatologiya,
anesteziologiya ham reanimatologiyası kafedrası assistentleri
Aktuallığı.*

Balarda bas miy jaraqati (BMJ) qıstawlı medicina ámeliyatında eń awır patologiya bolıp, olar arasında balalar ólimi ham mayıplıqtıń tiykarǵı sebeplerinen biri bolıp qalmaqta. Balalar organizminiń anatomiya-fiziologiyalıq ózgeshelikleri (miy qan aylanıwı, gematoencefaliq tosqıqtıń ótkiziwsheńligi, intrakranial kólem qatnası) aqıbetinde bas miy jaraqati kesellikleri ózine tán awır ham tez ózgeriwsheń ótedi. Házirgi waqıtta reanimaciyalıq járdem kórsetiw usılların jetilistiriw, ásiyese 0-17 jastaǵı balalar arasında jaraqat awırılıǵın óz waqtında bahalaw ham differencial intensiv terapiya ótkeriw emlew natiyjelerin jaqsılawda úlken áhmiyetke iye.

Izertlew maqseti

Izertlew retro ham prospektiv usılda Respublikalıq qıstawlı medicinalıq járdem ilmiy orayı (RQMJO) Qaraqalpaqstan filialınıń Reanimaciya ham anesteziologiya bóliminde 2026-jıldıń birinshi yarım jıllıǵında emlengen 0-17 jasqa shekemgi 30 balada bas miy jaraqati keselliklerinde intensiv terapiyası natiyjeliligini jası, jaraqat awırılıǵı ham kelip shıǵıw mexanizmine qarap analizlew.

Material ham usıllar.

Nawqaslardıń klinikalıq jaǵdayı shkala tiykarında bahalandı, intensiv terapiya kompleksine neyromonitoring, infuzion-transfuziyalıq terapiya, serebroprotektorlar, isikke qarsı ham jasalma dem alıw usılları kirgizildi. Analiz qılıw ushın nawqaslar jası, jaraqatlanıw mexanizmi ham keselliktiń awırılıq dárejesine qarap shártli túrde bólistirildi.

«O'zbekiston olimi ayollarining
mamlakat taraqqiyotiga
qo'shayotgan hissasi»

XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA
NUKUS, 9-10-OKTYABR 2026

Alingan ma'g'liwmatlar'ga qaray, 30 nawqasta intensiv terapiya natijeleri tomondegishe bahalandi:

I. Jas toparlari boyinsha bolistiriw ham natijeler:

0-3 jas (kishi jasta'gi balalar): 8 bala (26,7%), intensiv terapiya natijesinde jaqsı dinamika - 6 (75%), olim yamasa awır asqınıwlar - 2 nawqas (25%).

4-10 jas (mektepke shekemgi ham kishi mektep jasi): 12 bala (40,0%), unamli natijje - 10 (83.3%), olim jag'dayi - 2 nawqas (16.6%).

11-17 jas (ospirimler): 10 bala (33,3%), unamli natijje - 9 (90,0%), olim yaki qaldıq asqınıwlar - 1 nawqas (10%).

II. Jaraqatlanıw mexanizmi boyınsha bolistiriw:

Jol-hareketi transport hadiyesi (JTH): 13 bala (43,3%), intensiv terapiya natijjeliligi 10 nawqasta (76,9%) turaqlılanıw baqlandi.

Biyiklikten jıgılıw: 11 (36,7%), intensiv terapiya natijjeliligi: 9 (81,8%) nawqasta jaqsı natijje.

Turmıslıq ham basqa mexanikalıq jaraqatlanıwlar: 6 (20,0%), intensiv terapiya natijjeliligi: 5 (83.3%) nawqasta jaqsı tamamlandı.

III. Kesellik awırlı'gi (Glazgo koma shkalası – GKS boyınsha) ham emlew natijjeliligi:

Juda awır dareje (GKS 3-8 ball): 9 (30,0%), reanimacion ilajlar'ga qaramastan, unamli natijje 5 nawqasta (55,6%) dizimge alındı.

Awır darejede (GKS 9-12 ball): 21 bala (70,0%), intensiv terapiya natijjesinde 18 nawqas (85.7%) qanaatlandırarli awhalında ulıwma bolimge otkazildi.

Ulıwma esapta, uyrenilgen 30 nawqastan 23 inde (76,7%) toliq unamli klinik natijjege erisilgen, besewinde (16,7%) qaldıq asqınıwlar saqlanıp qalgan, ekewinde (6,6%) olim jag'dayi guzetildi.

Natijjeler

Izertlew natijjelerine qara'anda, reanimaciya bolimine tusken balalarda jaraqatlanıwdan keyingi daslepki 3-6 saat ishinde baslangan maqsetli intensiv terapiya keselliktiń keshiwine unamli tasir korsetken. Atap aytqanda neyromonitoring ham adekvat sedatciya fonında otkazilgen intrakranial basımdı paseyttiriw is-ilajlari miy isiginiń rawajlanıw qawpin sezilerli darejede kemeyttirdi.

Erte baslangan respiratorlıq jardem ham gipoksiyanıń aldın alıw otkir dawirindegi letallıq korsetkishlerin kemeytiwge xızmet etti.

0-3 jaslı balalar toparında anatomiya-fiziologiyalıq ozgeshelikler sebepli intensiv terapiya dawamlılı'gi ulkenirek jasta'gi balalar'ga qara'anda biraz uzaq waqt qollanılwı, biraq erte intensiv aralasıw asqınıwlar procentin qısqartganlı'gi anıqlandı.

Juwmaq

Balalarda awır bas miy jaraqatların emlewde intensiv terapiya usılların oz waqtında ham basqıshpa-basqısh qollanıw ulıwma olim korsetkishin sezilerli darejede (6,6%) kemeyttiriwge jardem berdi.

Emlew nátiyjeleri tikkeley jaraqatlanıw awırılıǵına (GKS ballarına) baylanıslı bolıp, júdá awır topardaǵı nawqaslarda reanimacion ilájlardıń nátiyjeliligi tómén ekenligi baqlandı.

Jas jaǵınan kishi jastaǵı balalarda anatomiya-fiziologiyalıq ózgeshelikler sebepli intensiv terapiyanı ótkeriw joqarı itibar hám arawlı qatnastı talap etti.